

Vogeltrek voorjaar 1992

In het voorjaar van 1992 hebben weer op een aantal plaatsen in Nederland tellingen van zichtbare vogeltrek plaatsgevonden ondercoördinatie van de LWVT. In vergelijking met het najaar zijn de aantallen vogels in het voorjaar beduidend kleiner (wintersterfte); bovendien vliegen veel vogels, vanwege de in Nederland gebruikelijke (zuid)westenwinden hoger in het voorjaar. Ze hebben dan de wind in de rug, terwijl ze in het najaar er tegenin moeten ploeteren. De meeste telposten, zeker die in het binnenland, stellen in het voorjaar dan ook relatief lage aantallen vogels vast. Maar er zijn altijd gelukkigen...

De telpost Breskens in Zeeuws-Vlaanderen springt er ieder voorjaar op spectaculaire wijze uit, vooral bij (zuid-)oostenwinden. Dan worden vogels tegen de Belgische kustlijn aan-geblazen waarna ze, met de zee in zicht, evenwijdig aan de kustlijn blijven vliegen. Dat kan bij Breskens leiden tot een trekstroom die onvergetelijke indrukken achterlaat. In 1992 was de post van begin februari tot eind mei vrijwel dagelijks bezet; dit leverde, mede doordat de wind frequent in de oosthoek zat, indrukwekkende resultaten op.

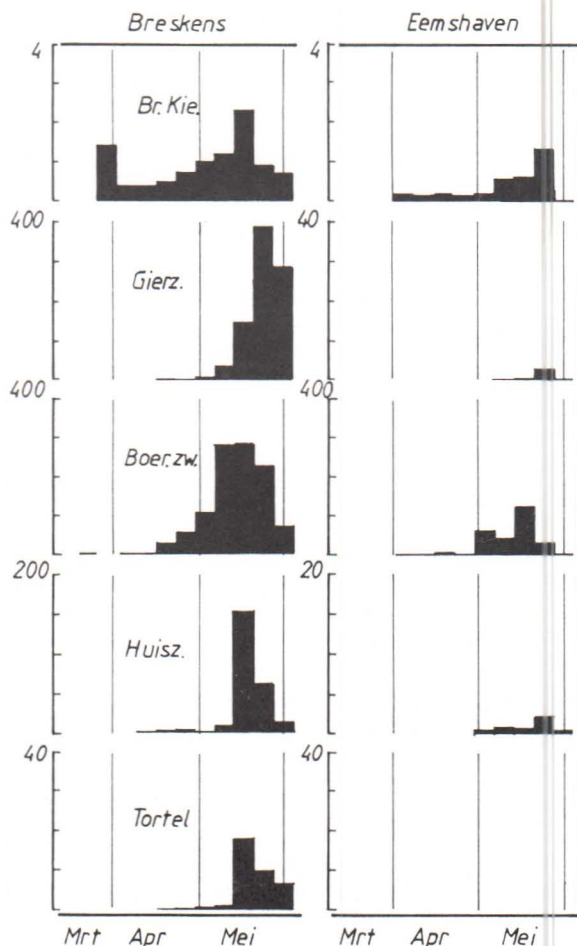
De post heeft al landelijke faam gekregen vanwege het grote aantal zeldzaamheden dat hier wordt gezien. In voorjaar 1992 zorgden Sneeuwgans, Morinelplevier, Lachstern, Witwangstern, Witvleugelstern, Bijeneter, Kortteenleeuwrik, Roodstuitzwaluw, Rotszwaluw, Roodkeelpieper, Bosgors en Cirlgors voor de nodige consternatie en vreugde. Bij de gewonere soorten ligt het aantal dat geteld wordt doorgaans ver boven dat in het binnenland. Zo werden op 10 en 11 april meer dan 14.000 resp 11.000 Graspiepers geteld. Ook Gele Kwikstaart, Gierzwaluw en andere soorten werden gezien in aantallen waarvan de binnenlandteller alleen maar dromen kan. Het maximum aantal Vinken daarentegen kwam niet boven de 1.000 ex uit en dat van Buizerd niet boven de 5 ex. In de oostelijke helft van Nederland liggen de maxima op een dag beduidend hoger. Ook een maximum van bijna 3000 Spreeuwen is niet echt hoog te noemen.

In de maand mei werd het beeld gedomineerd door Afrikagangers als Gele Kwikstaart, Gierzwaluwen en zwaluwen, met tientallen Roodpootvalken als exotische verrassingen.

De meeste soorten hadden een top in de tweede en derde week van mei. Sterke Wespeneventrek werd aan het einde van de maand genoteerd. Tortelduif en Bruine Kiekendief hadden in deze periode eveneens hun maximale doortreksterkte.

Breskens ligt in het uiterste zuidwesten van Nederland, de Eemshaven (Groningen) ligt in het uiterste noordoosten, eveneens langs de kust. Kun je Breskens als het ware de ingang van Nederland noemen, de Eemshaven is de uitgang. Tussen de resultaten van beide telposten komen opvallende overeenkomsten en verschillen voor. In figuur 1 worden resultaten van voorjaar 1992 in Breskens en van voorjaar 1986 uit de Eemshaven gepresenteerd. Een deel van de verschillen wordt veroorzaakt door het optreden van gunstige winden voor stuwung. In voorjaar 1992 was dit vooral in de tweede helft van mei het geval en in voorjaar 1986 rond half mei. Ondanks deze kanttekening liggen de aantallen doortrekkers van

Bruine Kiekendief, Wespeneventrek en Boerenzwaluw min of meer in dezelfde orde van grootte. Bij soorten als Gierzwaluw, Huiszwaluw en Tortelduif is het verschil veel groter; meer dan een factor 10. Er kunnen twee redenen voor dit verschil zijn. (A) Een soort volgt na binnenkomst in Nederland niet meer de kustlijn maar trekt meer landinwaarts, of (B), een soort trekt niet verder noordwaarts dan Nederland. Het laatste zal zeker een rol spelen bij de Tortelduif, die schaars is als broedvogel ten noorden en ten noordoosten van Nederland. Tortels worden bij Breskens in flinke aantallen gezien terwijl deze soort bij de Eemshaven geheel ontbreekt. Bij de Bruine Kiekendief zien we bij Breskens een eerste top begin april terwijl deze bij de Eemshaven ontbreekt. Het zou kunnen gaan om de aankomst van Nederlandse broedvogels. Een maand later is er een piek op beide telposten. Dit keer zou het kunnen gaan om de doorkomst van vogels die als bestemming Scandinavië hebben.

Figuur 1. Doortrek (gemiddeld aantal vogels per uur) in Breskens en de Eemshaven; Bruine Kiekendief, Gierzwaluw, Boerenzwaluw, Huiszwaluw en Tortelduif.